

Л.О. Варзацька, Т.О. Трохименко, Н.О. Будна

УКРАЇНСЬКА МОВА

Робочий зошит

2 клас

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією
з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 811.161.2(075.2)
В-18

Рецензенти:
доктор педагогічних наук, доцент
Онишків З.М
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Богайчук Р.В.

*Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист ІМЗО від 13.06.2019 р. № 22.1/12-Г-357)*

Варзацька Л.О.

В-18 Українська мова : робочий зошит : 2 кл. / Л.О. Варзацька,
Т.О. Трохименко, Н.О. Будна. — Тернопіль : Навчальна книга –
Богдан, 2019. — 48 с.

ISBN 978-966-10-5928-2

Зошит укладено відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти, типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, та підручника «Українська мова та читання. 2 клас» (авт. Л.О. Варзацька, Т.О. Трохименко).

У посібнику запропоновано цікаві вправи до кожного уроку. Місце їх використання вчитель визначає залежно від логіки вивчення мовного явища.

Подані завдання допоможуть учителеві організувати диференційоване навчання, чергувати колективні й індивідуальні види роботи, підвищити інтелектуально-емоційну активність молодших школярів, заохотити їх до пізнавальної діяльності.

Для учнів і вчителів 2-х класів.

УДК 811.161.2(075.2)

Охороняється законом про авторське право. Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.

УВАГА!

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:

bohdan-digital.com/010377

Технічна підтримка: (0352) 52-91-05, 067-352-09-89;
admin@bohdan-digital.com

Слова — назви предметів

1. Прочитай вірш. Слова — назви предметів підкресли однією лінією.

Заболіла в мишки ніжка,
не добратися до ліжка.
Взявся котик рятувати,
хвору мишку лікувати.

Ліна Біленька

2. Користуючись довідкою, упиши пропущені слова, які відповідають на питання *хто?* або *що?*.

Чисте голубе . Стоїть ясний .

Над квітами літають .

Слова для довідки: день, небо, бджоли.

3. Добери і запиши по два слова, що відповідають на питання *хто?* та *що?*.

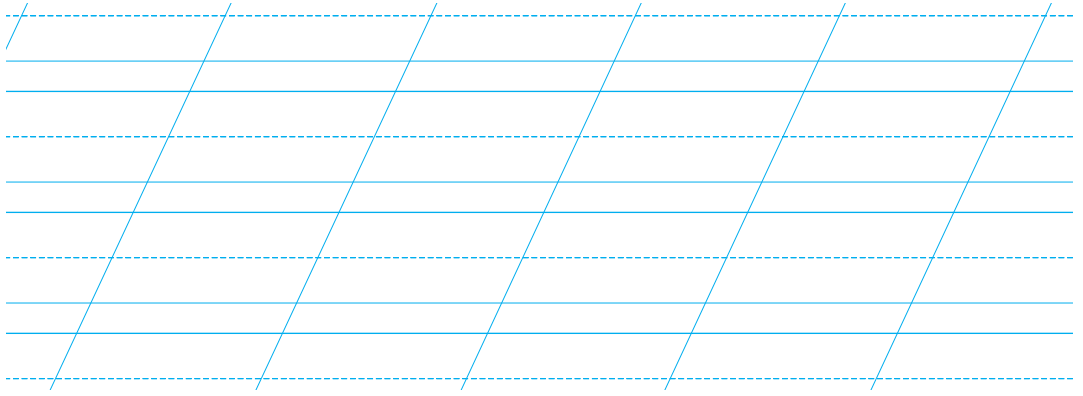
(Хто?)

(Що?)

Слова — назви предметів, протилежні за значенням

1. З'єднай слова, протилежні за значенням. З однією парою слів склади і запиши речення.

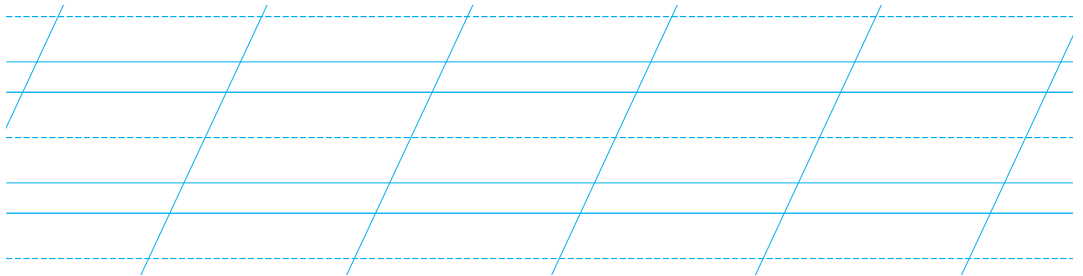
журба ●	● ненависть
добро ●	● радість
любов ●	● рабство
воля ●	● зло

2. Випиши слова — назви предметів, протилежні за значенням, парами. На яке питання вони відповідають?

Краще гірка правда, ніж солодка брехня.

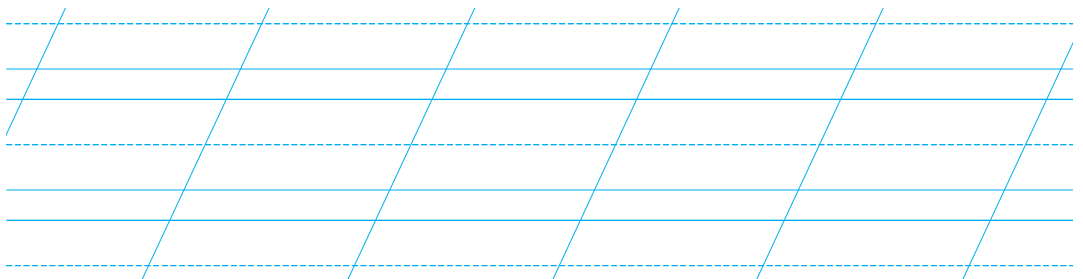
Маленька праця краща за велике безділля.

**Слова — назви предметів,
близькі за значенням**

1. Знайди і випиши слова, близькі за значенням. На яке питання вони відповідають?

Дорога, шлях, поле, траса, шосе, долина.

2. Вибери і згрупуй слова, близькі за значенням. Запиши їх. Побудуй звукову модель слова *завірюха*.

Труд, метелиця, хуга, хуртовина, робота, завірюха, віхола, праця, заметіль.

A set of handwriting practice lines consisting of four columns. Each column is bounded by a solid blue line on the left and a dashed blue line on the right. The top and bottom lines are solid blue, while the middle line is dashed blue. The lines are slanted to the right.

Велика буква в іменах, по батькові та прізвищах людей

1. Випиши імена дітей в алфавітному порядку. Підкресли велику букву. Побудуй звукову модель свого імені.

Діти гралися. Миколка сів на коня. Марічка й Оксанка одягали ляльку. Катя, Олег і Таня майстрували з кубиків будинок.

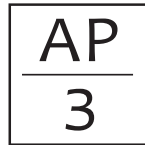
A set of handwriting practice lines consisting of four columns. Each column is bounded by a solid blue line on the left and a dashed blue line on the right. The top and bottom lines are solid blue, while the middle line is dashed blue. The lines are slanted to the right.

2. Прочитай. Підкресли прізвища однією лінією, а імена — двома. З одним словом (на вибір) склади і запиши речення.

Юрко, Шевченко, Франко, Леся, Іван, Пастушенко, Омельченко, Данило.

Blank handwriting lines for writing the answer to task 2.

3. Розгадай ребус і запиши ім'я.

Blank handwriting lines for writing the answer to task 3.

Велика буква у кличках тварин

1. Дай клички тваринам і упиши їх.

Собака _____, _____.

Кіт _____, _____.

Корова _____, _____.

2. Прочитай текст. Упиши потрібні слова.

_____ ходить до другого класу. У нього є собака. Його звати _____. Собака зустрічає _____ біля дверей школи. Повертаючись

додому, вони гуляють парком. Сьогодні на алеї друзі зустріли _____ з її песиком _____.

3. Добери і запиши загальні слова до кожної групи власних назв.

Андрій, Оля, Галя, Богдан — _____.

Олександрівна, Євгенович, Павлівна — _____.

Зірка, Лайка, Дружок, Пушок — _____.

Ващенко, Поліщук, Головка — _____.

Велика буква у назвах країн, міст, сіл, вулиць, річок

1. Випиши спочатку назви річок України, а потім — назви міст. Поясни вживання великої літери.

Дніпро — довга могутня річка. У Дніпро впадають інші річки: Десна, Прип'ять, Ірпінь, Тетерів, Рось, Сула, Псьол. На берегах Дніпра розташовані такі міста: Київ, Дніпро, Запоріжжя, Херсон, Черкаси, Кременчук, Канів.

2. Напиши, де ти живеш.

Я живу

Слова — назви ознак предметів

1. Прочитай текст. Підкресли слова — назви ознак, що змальовують **вкритий інеєм ліс, хвилястою лінією**. На яке питання відповідають ці слова?

Весь ліс — в інеї, крихкому, казково розкішному уборі. Срібний, світлий, притихлий, мовби жде чогось, до чогось прислухається.

Олесь Гончар

2. До слова *іній* добери і запиши відповідні назви ознак.

Іній (який?)

**3. Із поданих слів склади і запиши загадку. Відгадай її.
Підкресли слова — назви ознак предметів.**

пройшов, шапочку, крізь, Маленький, червону, зем-
лю, чепурненький, знайшов.

Слова — назви ознак, протилежні за значенням

**1. Прочитай. На яке питання відповідають ці слова? До-
бери з довідки слова — назви ознак, протилежні за зна-
ченням. Запиши їх парами.**

Веселий, швидкий, глибока, чиста.

Слова для довідки: брудна, повільний, сумний, мілка.

2. Доповни вірш словами з довідки. Слова, протилежні за значенням, підкресли хвилястою лінією.

Струмку говорила ріка:

— Ти вузький, а я _____,

ти мілкий, а я _____.

Про одне забула ріка, —

що вона почалась із _____.

Слова для довідки: струмка, глибока, широка.

Слова — назви ознак, близькі за значенням

1. Яке зі слів, поданих у дужках, близьке за значенням до виділеного? Запиши їх парами.

Холодна джерельна вода (прозора, чиста, крижана).

Жаркий літній день (чудовий, безхмарний, теплий).

Прудка руденька білочка (весела, пустотлива, метка).

2. Добери і запиши до поданих слів по дві назви ознак, близьких за значенням.

Хоробра — _____

Добрий — _____

Слова — назви чисел

1. Прочитай. Підкресли слова — назви чисел. На яке питання вони відповідають?

П'ять разів засумнівайся, а тоді до діла збирайся. Сідай швидко на коня: ще сто миль махнем до дня. Усі зайці вовків бояться: йде один, а бачать — двадцять.

2. Прочитай і відгадай загадку. Спиши, записуючи числа словами. Підкресли назви чисел.

Є деревце — 6 дірочок має, весело співає. 1 кінь тягне 20 бричок. 7 разів одмір, а 1 одріж.

Службові слова

1. Устав у речення службові слова, користуючись словами з довідки.

- Туман яром долині.
Лист червоний калині.
- Щебетала пташечка віконечком.
Сподівалась пташечка весни сонечком.

Слова для довідки: у, на, під, з.

2. Спиши, переставляючи речення так, щоб вийшов текст. Устав службові слова з, на, в, над.

... старій вербі вони зробили гніздо. Навесні лелеки повернулися ... чужих країв. Там висиджували лелеченят, учили їх літати ... широкими луками. А восени лелеки відлетіли ... теплі краї.

The page contains a large area of handwriting practice. It consists of multiple sets of horizontal lines, each set including a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. Diagonal lines slanting from the top-left to the bottom-right divide the page into columns, creating a grid for practicing letter formation and alignment.

РЕЧЕННЯ

Поняття про речення

1. Розглянь малюнок і прочитай текст. Чи зв'язані подані в дужках слова з іншими словами у реченнях? Спиши останні три речення, змінюючи слова у дужках відповідно до змісту.

ГОЛУБКА І МУРАШКА

Мурашка спустилася до (струмок) — захотіла напитися. Хвиля заплеснула їй і мало не втопила.

Голубка несла (гілка). Вона побачила, що мурашка тоне, і кинула (гілка) в струмок.

Мурашка сіла на (гілка) і врятувалася.

За Левом Толстим

Handwriting practice area consisting of four sets of horizontal lines (top solid, middle dashed, bottom solid) and four vertical lines, creating a grid for writing.

2. Спиши текст, поділяючи його на речення та ставлячи у кінці потрібні розділові знаки.

Ми ходимо по землі але чи часто у нас виникає бажання пильно розглянути цю землю а скільки чудесних і дивних речей приховано на кожній стежині.

Види речень

1. **Випиши з народної пісні питальні речення. Обґрунтуй свій вибір.**

Чи я в полі не пшениця була?
Чи я в полі не густая росла?
Взяли мене та й пожали
і в снопочки пов'язали.
Така доля моя, гірка доля моя!

2. Спиши друге речення. Яке воно за метою висловлювання? Перебудуй його на спонукальне і запиши.

Уранці тато з Петриком ішли полем. Зеленіло жито. Повівав тихий вітерець. Житом бігли дрібні хвилечки. Над полем лунала голосна пісня.

За Дмитром Чередниченком

3. Прочитай уривок із вірша Максима Рильського. Спиши перший рядок. Яке це речення за метою висловлювання? А за інтонацією? Перебудуй його на розповідне і запиши. За необхідності вставляй додаткові слова.

— Не кидайсь хлібом, він святий! —
в суворості ласкавій,
бувало, каже дід старий
малечі кучерявій.

Максим Рильський

4. Склади і запиши розповідне речення. Перебудуй його у питальне та спонукальне.

ТЕКСТ

Заголовок

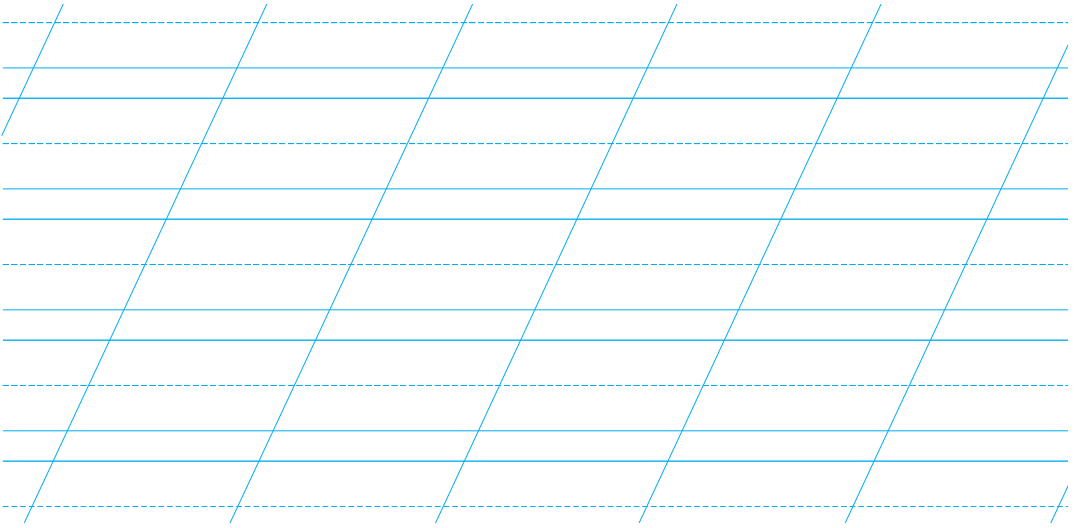
1. Прочитай текст. Чи відповідає заголовок змістові тексту? Добери і запиши свій заголовок.

Витівниця

Моя Мурка — велика витівниця. Вона вся чорна, тільки вушка і ніс білі, як сніг. На передній лівій лапці ніби біла шкарпетка одягнена. Шерсть у Мурки гладенька і блищить на сонці.

2. Прочитай. Розташуй речення так, щоб вийшов текст. Дібравши заголовок, запиши текст.

На ньому було дупло. У лісі росло дерево. Там жила білка. Вони були маленькі. У неї були білченята.

Поняття про текст

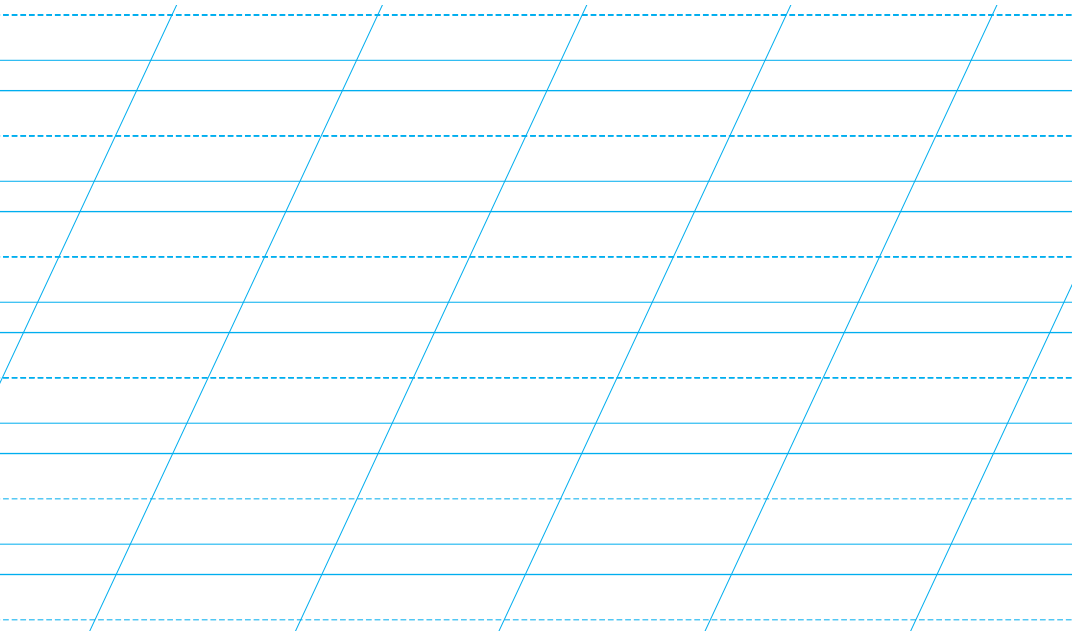
1. З деформованих речень склади і запиши зв'язний текст, Добери і запиши заголовок.

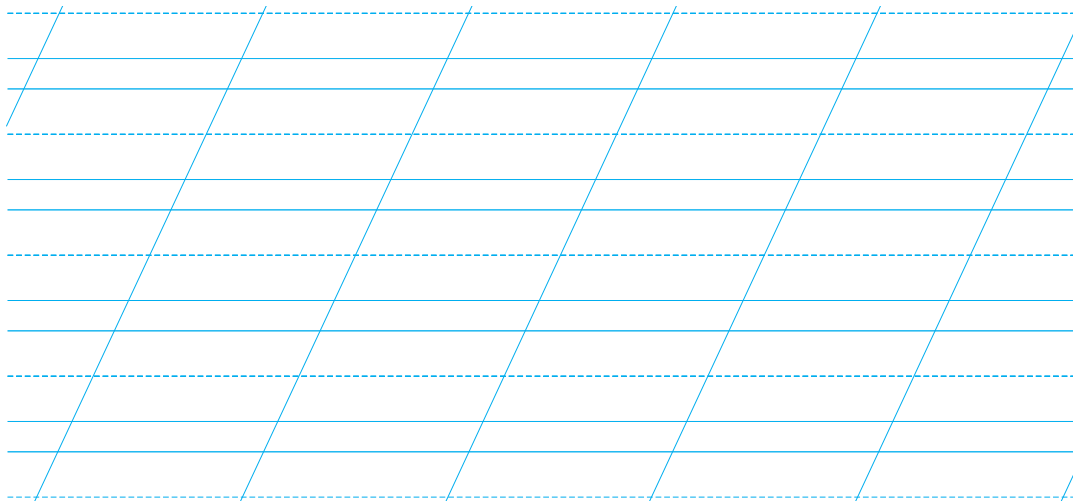
чудова, настала, весна;

сипле, землю, на, ясне, щедро, сонце, своє, проміння;

струмочки, землі, веселі, по, біжать;

птахи, теплих, з, повертаються, країв.

Будова тексту

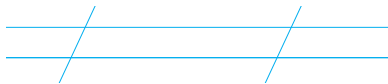
1. Прочитай текст. Чи правильно розташовані частини тексту? Познач **1** — зачин, **2** — основну частину, **3** — кінцівку.

У неділю ми пішли на екскурсію в ліс. Нам треба було подивитись, що змінилося тут навесні.

Був гарний сонячний день.

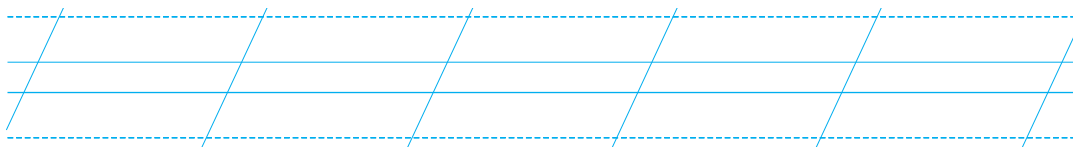
У лісі тепло і затишно. На деревах уже видно сережки та перші зелені листочки.

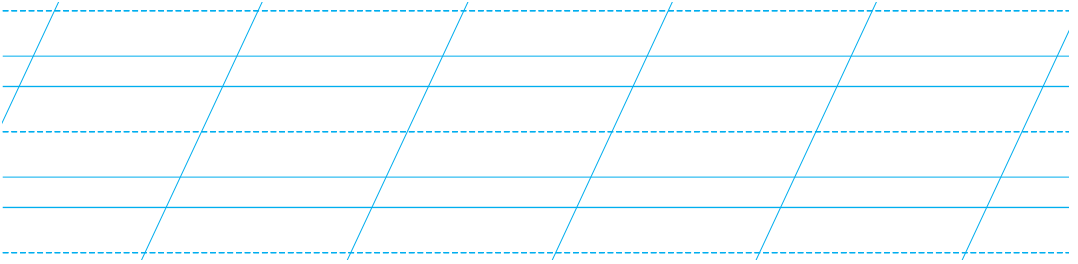
2. Прочитай текст. Добери і запиши заголовок. Придумай і допиши кінцівку.

Калина — це невисокий кущ. Вона росте на вологих місцях у лісі, лузі. Садять калину і біля хати.

Навесні вона зацвітає запашним білим цвітом. Восени важкі грона калини червоніють. Ягоди наливаються цілющим соком. Узимку кущ калини особливо гарний.

Які бувають тексти

1. Прочитай і порівняй подані тексти. Визнач тип кожного з них. За допомогою стрілки встанови відповідність.

- В'ється стежка через поле. Йдеш по ній і бачиш обабіч подорожник. Росте він на узбіччях, біля доріг, де ходять люди.

Текст-розповідь ●

Текст-опис ●

Текст-міркування ●

- Подорожник — це рослина, у якої міцні круглі листочки. Його завжди можна знайти на узбіччях дороги. Мабуть, тому ми і не звертаємо на нього уваги. І навіть не задумуємося, чому у цієї рослини така назва: по-до-рож-ник.

- Подорожник — трав'яниста рослина. Його листочки міцні, круглі. Над темно-зеленим листям піднімаються стрілки — стебла. Дрібненькі квіточки зібрані у вузький колосок.

2. Визнач тип поданого тексту.

На дереві зручно прилаштувався дятел. Який він ошатний! Голівка і спинка чорні. На потилиці яскрава червона пляма. На чорних крилах — білі плямочки і смужечки.

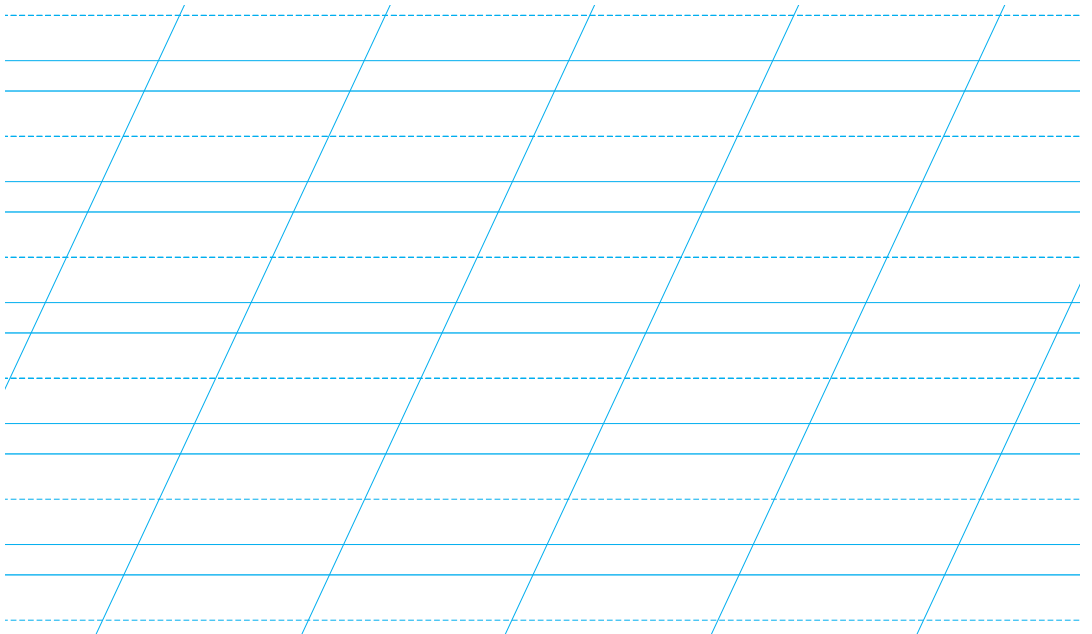
Це текст — .

Мова і мовлення

1. Спиши вірш. Яке це речення за метою висловлювання? Підкресли слово-звертання.

Мужай, прекрасна наша мова,
цвіти над нами веселково,
як мир, як щастя, як любов!

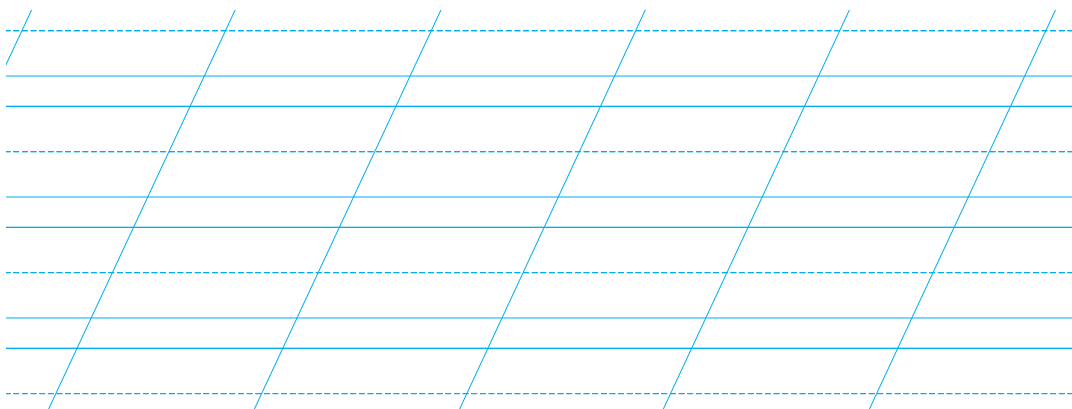
Максим Рильський

2. Спиши речення. Підкресли слово-звертання. Побудуй звукову модель слова дзвінка.

Спасибі, нене, що ти навчила дзвінкої мови з дитячих літ.

Петро Ребро

Усне й писемне мовлення

1. Прочитай. Укажи, зразок якого мовлення наведено.

— Добрий вечір, люди добрі!

— Дай Боже здоров'ячка.

— Пустіть переночувати.

— Ой лисичко-сестричко, у нас хата маленька, — ніде буде тобі лягти.

Це зразок _____.

2. Прочитай. Укажи, зразок якого мовлення наведено.

Проминуло веселе літо. Відшуміли високі жита. Повагом, неквапливо надходить осінь. Сонечко закуталось в густі хмари. Лише зрідка всміхнеться з вишини й знову зникне.

Це зразок _____.

Сила голосу і швидкість мовлення

1. Спиши вірш. Визнач тип речень. Як ти будеш їх читати: голосно чи тихо, швидко чи повільно?

Рідна мово в рідній школі!
Що бринить нам чарівніш?
Що нам ближче, і миліш,
і дорожче в час неолі?!

Олександр Олесь

2. Запиши, як треба прочитати цей уривок вірша. Обґрунтуй свою думку.

Спи, мій малесенький, спи мій синок...
Я розкажу тобі безліч казок.

Олександр Олесь

Слова ввічливості

1. Запиши чотири слова вітання. З одним з них усно склади речення.

A set of handwriting practice lines consisting of five columns. Each column is defined by a solid blue line on the left and a dashed blue line on the right. The top and bottom lines are solid blue, and the middle line is dashed blue. The lines are slanted to the right.

2. Прочитай текст. Спиши слова ввічливості. Коли їх треба вживати?

У вихованих людей ці слова завжди на вустах: «Пробачте», «Будьте ласкаві», «Перепрошую», «Дякую», «Спасибі». Знай! Треба говорити: «Дякую вам», а не «Дякую вас», «Пробачте мені», а не «Пробачте мене».

A set of handwriting practice lines consisting of five columns. Each column is defined by a solid blue line on the left and a dashed blue line on the right. The top and bottom lines are solid blue, and the middle line is dashed blue. The lines are slanted to the right.

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО

1. Прочитай слова парами. Підкресли букви, якими вони відрізняються.

липка — лапка

сам — сом — сім

балка — палка

лан — лин — лінь

2. Прочитай слова. Заміни в них одну букву і запиши нові слова.

рак —

коса —

дим —

білка —

3. Добери і запиши слова, які відповідають поданим звуковим моделям.

— о —

— о | — о —

4. До поданих слів — назв ознак добери назви предметів. Запиши словосполучення.

Сонячна, працьовитий, дощовий, чисте.

Слова для довідки: учень, небо, день, погода.

Blank handwriting lines for practicing the composition of words and phrases.

5. Допиши пропущені букви. Чому ці слова потрібно писати з великої літери?

Атала, ля, ксана,
анімо, арас, школа.

6. Дай клички тваринам і запиши їх.

Собака _____,

кіт _____,

корова _____.

7. Із перших літер поданих слів склади слово. Запиши з ним розповідне речення.

Фотоапарат, екран, дах, іскра, радість.

8. Устав пропущені слова, скориставшись довідкою. Назви́ букви, що позначають дзвінки приголосні звуки. У кожному реченні підкресли головні слова.

Біля школи посадили _____.

_____ посипали піском.

_____ чудесні нам шепоче ліс.

_____ взимку лапу смокче.

Слова для довідки: берізки, казки, ведмідь, стежки.

9. Прочитай. Визнач тип тексту. Придумай і допиши кінцівку тексту.

Ромашка — одно- і дворічна трава з дуже розгалуженими стеблами і розсіченими листками. Квітки — зеленувато-жовті кошики з білими пелюстками. Росте ...

Blank handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines with a dashed midline and a solid top and bottom line, each set rotated 45 degrees clockwise.

10. Прочитай речення. Пронумеруй їх так, щоб вийшов текст.

- Їм було весело.
- Хлоп'ята уважно спостерігали, як він пливе.
- Андрійко і Василько зробили паперового кораблика.
- Надворі весна.
- Вони пустили його в найбільший струмок.
- Повсюди з радісним гомоном бігли струмки.
- Течія жваво підхопила кораблик.

Навчальне видання

ВАРЗАЦЬКА Лариса Олександрівна
ТРОХИМЕНКО Тамара Олександрівна
БУДНА Наталя Олександрівна

УКРАЇНСЬКА МОВА

Робочий зошит

2 клас

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Марія Мигаль*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Технічний редактор *Неля Домарецька*
Комп'ютерна верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 20.06.2019 р. Формат 70×100/16. Гарнітура CentSchbook
Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 3,90. Умовн. фарбо-відб. 7,80.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК №4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а,
м. Тернопіль, 46002, тел./факс (0352)52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com www.bohdan-books.com
Збут: (0352) 43-00-46, (050) 338-45-20
Книга поштою: тел.: (0352) 51-97-97, (067) 350-18-70, (066) 727-17-62
mail@bohdan-books.com
м. Київ: (044) 296-89-56; (095) 808-32-79, nk-bohdan@ukr.net

bohdanbooks

bohdan_books

YouTube c/NKBohdan

t.me/bohdanbooks